Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

De lamiis et phitonicis mulieribus

Molitoris, Ulrich

[Reutlingen], nicht vor 10. Jan. 1489

Exorditur itaque clementissimus archidux Sigismundus austrie

urn:nbn:de:bsz:31-296690

Visual Library

¶ Sexto vtrum cum talibus ⁊ maleficis mulieribus poſſit dyabolus incubando in forma hominis cōmiſceri
¶ Septimo vtrū ex tali coitu ſit poſſibile generari filios
¶ Octauo vtrum incantatrices et phitonice mulieres adiutorio demonū poſſint ſecreta ſcire et conſilia principum reuelare. ac futuros euentus predicere
¶ Nono vtrū iuſto iudicio poſſint tales malefice ⁊ ſcelerate mulieres comburi vel alijs ſupplicijs affici

Exorditur itaqꝫ clementiſſimus archidux Sigiſmundus auſtrie

☞ Sigmundus Fidelis nobiſqꝫ dilecte doctor Vlrice qm̄ ſingulari fauore ob tua in nos merita te proſequimur idcirco preſenti de materia tecum pre ceteris diſputare decreuimus ☞ Vlricus Illuſtriſſime princeps q̄uis gratum ſit vt pro tua in me clementia. me dignum inter diſputandum fore iudicaueris attamen. ecce. adeſt. Cunradꝰ ſchatz. pretor mee ciuitatis. vir vtiqꝫ ingenio preſtans conuerſationeqꝫ argutus conſodalis meus. placeat igitur eius induſtriam hac de re prius experiri ☞ Sigmundus placet. nam et eundem conſilio maturū: conuerſationeqꝫ facetum noui Idcirco quia nobis ſermo de laniarū et incantatricum maleficijs habendus erit Itaqꝫ querendum primo duxi. Vtrum ex facto laniarum poſſint prouocari tontrua pluuie et grandines ☞ Cunradus Quātis in huiuſmodi difficultate que etiam doctiſſimos viros ꝑ diſcuſſiōe terreri ſolet. me inſcium putem. iuxta verbum ſocratis. qui ſolitus fuit dicere. ſe hoc ſolū ſcire. q̄d neſciret attamen. ne videar clementis principis monitis nō adquieſcere loquar pauca vt initiū dem mouendi maiora ☞ Sigmundus Dic igitur ☞ Cunradus Apud phm̄ tritum eſt ſermone prouerbium. vt fama quā omēs famant. non omnino perdatur. fama autem cōmunis eſt. q̄ ipe ſtrige tonitrua ⁊ grādines effecerint magnaqꝫ damna ſegetibus ⁊ hominibus in

tulerint. Ex confeſſione quoqȝ earũ in tortura facta. ſe talia
feciſſe et modũ faciendi tradidiſſe compertũ eſt ☞ Sig/
mundus At ego nude fame non intendo. facile enim. dic/
tum. ſequitur vulgus. nec confeſſione torturali ſatiabor. cũ
metu tormentorũ quis inducitur quãdoqȝ ad ↄfitendũ id
quod in rerum natura non eſt. Uerum ea que oculis non cõ/
ſpeximus. auctoritate. tum vel concludenti ratione percipe
re deſideramus. nam recta diſputatio. auctoritate et ratiõe
concluditur ☞ Ulricus profecto experientia in decidẽ
dis cauſis contemptibilis non eſt. cum experientia dicatur
eſſe rerum mgr̃a. vt dr̃ in c. vbi piclm de elec. li. vi. vñ tritũ eſt
apud pplares puerbiũ experto crede ruberto ☞ Sigmũ/
dus Ad oſtendẽdum igitur ꝙ lanie maleficeqȝ mulieres
nihil ſciant. me iſtuc mouet: videlicet. Nam ſi talia iſte male
dice mulieres ſcirent. et efficere poſſent. non eſſet opus pri/
cipibus. temporibus belli clientulos. militeſqȝ conducere. q̇
in terras hoſtium irruerent. agroſqȝ deuaſtarent Incendijs
domós ⁊ villas concremarent Uerum ſatis eſſet. talem mu
lierem phitonicam aduocare. eidemqȝ ſaluum conductum
addicere. et hortari quatenus ſuper hoſtium terras tl'is ma
ledicta mulier grandines fulmina et tempeſtates prouoca/
ret. ac vt ſic hoſtiũ terrã piclitare moliretur. Item quia vi/
demus. ꝙ ipſe talia facere non poſſunt. etiam ſi vellent. ad
faciendumqȝ etiam ſi a principibus. ꝙ tamen abſit. inducerẽ
tur· vnde inferendum cenſeo. ipſas talia facere nõ poſſe· Pre
terea ex fide habemus ſolũ deũ ſtellarũ et elementorũ eẽ gu/
bernatorem. qui legem pati ſidera iubet. et qui iuxta Boetiũ
in libro de cõſolatõe. perpetua mundum ratione gubernat.
ſtabiliſqȝ manens dans cuncta moueri. quomodo igit̃ mu/
lieres lanie adiutorio demonum illũ ſummũ motorẽ. q̇ cer/
ta ratione cuncta gubernat· in huiuſmodi ſuo motu impedi/
re et in alium motum dirigere poſſent ☞ Cunradus
Ponderanda quidem eſt magni principis ratio Sed nõ mi
nus ponderandum ẽ. illud· qđ Exo. capi. vij. dicit̃· Nã quã
uis Moyſes ante faciẽ pharaonis regis egipti multa ſigna

et ꝓdigia feciſſet. nihilominus malefici talia ſimiliter effe/
cerunt. qui incantationibus ſuis aquas in ſanguinem verte
runt. et ranas ſuper terrā ꝓduxerūt ☞ Ecce igitur ex ſacra ſcri
ptura veteris teſtamenti clarere. ꝙ malefici adiutorio de/
monum aquas turbarunt. quia eas in ſanguinem verterunt
et agros prediaqꝫ ranis confuderūt ☞ Item libro ꝑmo Job.
capi. ꝑ. legit. ꝙ dyabolo ꝓcurāte. ventus vehemens irruit a
regione deſerti. et cōcuſſit quattuor angulos domus. q̄ cor/
ruens oppreſſit liberos Job et mortui ſunt. ecce ꝙ dyabolꝰ
ꝑtāte ſua aerem ꝓuocauit. puerosqꝫ opp̄ſſit. dicit etiā eodeꝫ
libro dyabolū fulmina ignis prouocaſſe: Dicit enim textus
Ignis dei cecidit de celo. et tactas oues puerosqꝫ conſump
ſit. Item Joh. in apoca. ca. vij. ait. Poſt hec vidi angelos ſtā
tes ſuper q̄ttuor angulos terre. tenentes quattuor ventos
terre. ne flarēt ſup terrā. neqꝫ mare. neqꝫ in vllā arborē: ⁊ vi
di alterum angelū aſcendentē ab ortu ſolis hn̄tem ſignū dei
viui: ⁊ clamauit voce magna. q̄ttuor angelis quibꝫ datū eſt
nocere terre ⁊ mari dicēs: nolite nocere terre neqꝫ mari. neqꝫ
arboribꝫ quouſqꝫ ſignemꝰ ſeruos dei in frontibꝫ ☞ Sig
mundꝰ Doctor q̄ ſunt illi q̄ttuor angeli quibꝫ Johēs ait
eſſe datū vt poſſint nocere terre ☞ Vlricꝰ Sūt dyabo
li ☞ Sigmūdꝰ Appellat ne dyabolꝰ: angelꝰ ☞ Vl
ricus Ita. nā dyabolꝰ ibidē et etiā alibi ſepiꝰ angelꝰ dr̄. qr
etiā miſſus a deo. vt ibi dic̄ gloſa ordinaria ☞ Sigmun
dus Forte Johēs hec in ſpū vidit. dās nobis ſue viſionis
exempla ☞ Cunradus digniſſime ꝑnceps nō opꝰ eſt ex
emplis. dū res ante oculos facta exiſtit. vt audiſti a malefi/
cis corā pharaone. ⁊ a geſtis Job Si igit hec facta fore legū
tur. igit et iā fieri poſſe. qs dubitat ☞ Vlricus de illo
paſſu in fine ex poſt clarius loquamur

De nocumentis et morbis
hoibꝫ et infantibꝫ illatis